

Kulturdepartementet
Enheten för kultur och kulturskapares
villkor
103 33 STOCKHOLM

Betänkande (SOU 2009:16) Grundanalys, Förnyelseprogram och Kulturpolitikens arkitektur av Kulturutredningen.

Ku 2009/241/KV.

Landsarkivet har valt att yttra sig över två avsnitt i utredningen, nämligen dels – och framför allt – avsnitt 15 En sfär för frågor om arkiv, bibliotek och språk i del 3 – Kulturpolitikens arkitektur och dels avsnitt 12 Ökat samspel mellan stat, landsting och kommuner – portföljmodellen i del 2 – Förnyelseprogram.

När det gäller avsnitt 15 kan först konstateras, att utredningens förslag om att lägga samman Riksarkivet och landsarkiven till en myndighet – Arkivverket/Statens arkiv – redan har påbörjats. Riksarkivet har på Kulturdepartementets uppdrag redovisat förslag om hur de statliga arkivmyndigheternas organisation och uppgiftsfördelning kan utvecklas för att främja större enhetlighet, flexibilitet och samordning inom det statliga arkivväsendet.

Landsarkivet utvecklar inte här och nu sin syn på förslaget; det får ske i den interna organisationsutredningen som måste föregå ett samgående.

Utredningen föreslår vidare, att det senast år 2014 bör inrättas en samlad myndighet för arkiv och bibliotek. Man menar visserligen att det finns väsentliga och funktionella egenarter mellan de båda områdena, men tror att det finns mer som förenar än som skiljer i ett framtidsperspektiv. Landsarkivet delar inte den uppfattningen. Skillnaderna är större än det som förenar. Det handlar om unika dokument kontra trycksaker och det handlar om normering och tillsyn – med stöd av arkivlagen – kontra en uddlös bibliotekslag.

I sammanhanget kan konstateras, att arkiven, som förvarar och tillhandahåller unika dokument, har mer gemensamt med museerna än med biblioteken.

Ett närmande mellan arkiv- och biblioteksområdena och även museerna kan ske genom olika samarbeten. Så sker redan t ex när det gäller arkiv- och bibliotekssfären via olika projekt vid Centrum för Långsiktigt Bevarande vid Luleå tekniska universitet. Det senaste – Sondera – samsökning i databaser – har nyligen presenterats och ger möjligheter till samsökning i tre databaser; Nationell

ArkivDatabas, NAD (från Riksarkivet) och LIBRIS och Svensk mediedatabas (båda från Kungl biblioteket).

När det gäller samarbete mellan arkiv, bibliotek och museer (ABM) så sker det redan i stor utsträckning fr a lokalt och regionalt, där landsarkiven utgör viktiga aktörer.

Landsarkivet menar att ABM-samarbete är viktigt och bör utökas på alla nivåer. Det kan dock ske utan att man lägger samman sfärer som skiljer sig mer åt än vad som förenar.

Den statliga förvaltningen är ständigt utsatt för översyn. I detta sammanhang kan erinras om Riksrevisionens pågående granskning/utredning av de senaste årens myndighetssammanslagningar, som ska avslutas med utgången av september månad innevarande år. Den utvärderingen/granskningen har inte inväntats när det gäller att ta initiativ till en sammanslagning av Riksarkivet och landsarkiven. Innan det eventuellt föreslås ett inrättande av en samlad myndighet för arkiv och bibliotek, som Landsarkivet anser är olämpligt, bör – absolut – Riksrevisionens granskning/utredning och andras synpunkter inhämtas och noggrant värderas.

Beträffande avsnitt 12 Ökat samspel mellan stat, landsting och kommun – portföljmodellen kan Landsarkivet se positivt på att samhällets gemensamma resurser samlas och fördelas regionalt. Vissa mindre bidrag, som utgår idag, bör dock öronmärkas. Det är t ex fråga om det i sammanhanget obetydliga Riksarkivets anslag 6:2, som utgör bidrag till regional arkivverksamhet, som i ett större kulturpolitiskt sammanhang kan prioriteras bort, men som för ett antal organisationer med personal utgör en viktig resurs för fortlevnad.

All personal har haft möjlighet att inkomma med synpunkter inför remissyttrandet.

Beslutande har varit t f landsarkivarien Grete Solberg. Närvarande vid den slutliga handläggningen har varit 1:e arkivarierna Stefan Kardell och Anna-Karin Westerlund och byrådirektören Karin Franzén samt 1:e arkivarie Håkan Rosén, föredragande.

Grete Solberg

Håkan Rosén